

PROBLEMELE EXISTENTE LA MOMENT ÎN SECTORUL JUSTIȚIEI ȘI ACTIVITĂȚILE RECOMANDATE PENTRU SOLUȚIONAREA LOR

Domeniul reformei necesare: REORGANIZAREA ȘI OPTIMIZAREA INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

Problemele: Instanțele continuă să-și folosească sediile vechi, deoarece clădirile noi pentru instanțele reorganizate vor fi construite abia în anul 2027. Din cauza informării limitate a populației și a avocaților cu privire la noile competențe jurisdicționale ale instanțelor, numărul dosarelor restante este în creștere, în sistemul judiciar persistă problema distribuției neuniforme a judecătorilor și a personalului instanțelor judecătorești, și volumul de muncă din diferite instanțe și din diferite locații ale aceluiași instanțe (locații și cele secundare) este inegal. Cheltuielile publice pentru sistemul judiciar, la fel, încă nu au fost optimizate.

ACTIVITĂȚILE ȘI SUB-ACTIVITĂȚILE PROPUSE

1. Eficientizarea procesului de reorganizare și optimizare a instanțelor judecătorești (ROIJ) prin intermediul următoarelor activități:

1.1 Modificarea Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești și a oricărui act normativ aferent pentru a asigura fuzionarea a încă câtorva instanțe judecătorești și pentru a revizui criteriile de fuzionare a instanțelor în vederea sporirii eficienței, reducerii costurilor operaționale și îmbunătățirii procedurilor operaționale în instanțele judecătorești.

* Vă rugăm să luați în considerare, în acest scop, Raportul privind evaluarea eficienței activității instanțelor judecătorești în baza costurilor de infrastructură și mentenanță ale sediilor centrale și secundare ale instanțelor în contextul reorganizării instanțelor, elaborat de Programul pentru Justiție Transparentă (expediat Agenției de Administrare a Instanțelor Judecătorești prin email la 2 mai 2018).

1.2 Continuarea informării justițiabililor și a publicului cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, drepturile procedurale ale justițiabililor și beneficiile așteptate ale ROIJ prin strategii de comunicare/planuri de acțiune/campanii de informare.

* Vă rugăm să luați în considerare, în acest scop, Planul strategic de comunicare al ROIJ, aprobat de Grupul de lucru pentru ROIJ la 22 februarie 2018.

Impactul scontat al activităților propuse: Activitățile propuse vor duce la o utilizare mai eficientă a fondurilor publice, vor echilibra volumul de muncă al judecătorilor, vor îmbunătăți calitatea justiției, a infrastructurii și a echipamentelor instanțelor judecătorești. În plus, implementarea activităților propuse va crea premise pentru optimizarea calității serviciilor juridice și a costurilor sistemului juridic, în special din perspectiva justițiabililor. De asemenea, aceste activități vor spori în mod semnificativ transparența și răspunderea judiciară, bazându-se pe comunicările strategice interne și externe cu privire la impactul reorganizării instanțelor pentru cetățeni.

Domeniul reformei necesare: UTILIZAREA SOLUȚIILOR TI ÎN SISTEMUL JUDICIAR

Problemele: Mijloacele TI folosite în sistemul judiciar sunt învechite sau utilizate insuficient; conducerea sistemului judiciar și personalul instanțelor au nevoie de instruire pentru a utiliza datele generate de modulul de raportare statistică electronică și de modulul de performanță ale PIGD; organele judiciare încă utilizează sisteme de gestionare a documentelor bazate pe hârtie, care trebuie să fie înlocuite cu sisteme electronice; programele software din sistemele juridice/judiciare nu sunt interoperabile și, prin urmare, nu are loc schimbul de date electronice între actorii sectorului juridic/judiciar.

ACTIVITĂȚILE ȘI SUB-ACTIVITĂȚILE PROPUSE

2. Implementarea unor noi soluții și echipamente TI în sistemul judiciar prin intermediul următoarelor acțiuni:

2.1 Asigurarea preluării și asumării integrale a noului Program Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD) în instanțele judecătorești prin:

2.1.1 planificarea în buget și alocarea resurselor necesare pentru mentenanța și modernizarea noului sistem PIGD;

2.1.2 dezvoltarea abilităților conducerii și personalului instanțelor de a pune în aplicare și de a utiliza PIGD;

2.1.3 instituționalizarea completă a utilizării modulului e-Dosar de către avocați și persoane juridice private, și extinderea funcționalităților modulului e-Dosar pentru alți utilizatori din sistemul juridic.

2.2 Folosirea deplină a mijloacelor de videoconferință în instanțele judecătorești pentru:

2.2.1 a facilita gestionarea instanțelor;

2.2.2 a examina litigiile transfrontaliere/dosarele penale;

2.2.3 a simplifica și a accelera procedurile judiciare;

2.2.4 a asigura protecția participanților vulnerabili la proces (victime/martori);

2.2.5 a obține economii de costuri și a reduce întârzierile.

2.3 Asigurarea integrării funcționale/interoperabilității tuturor sistemelor TI relevante utilizate în sectorul juridic/judiciar pentru a facilita schimbul de date.

2.4 Identificarea nevoilor de echipamente/soluții TI și asigurarea achiziționării, instalării și mentenanței pentru a optimiza funcționarea sectorului juridic/judiciar.

2.5 Optimizarea serviciilor/costurilor de traducere în instanțele judecătorești prin crearea de centre regionale de traducere pentru a asigura servicii de traducere la distanță.

3. Asigurarea aplicării regulate a modulului de performanță și a modulului de raportare statistică electronică (MRSE), disponibile pentru instanțele judecătorești, prin intermediul următoarelor acțiuni:

3.1 Instruirea reprezentanților CSM/AALJ, a membrilor conducerii instanțelor cu privire la utilizarea indicatorilor de performanță și a MRSE.

3.2 Elaborarea și punerea în aplicare a reglementărilor și practicilor judiciare pentru a asigura introducerea, fiabilitatea și utilizarea datelor în modulul de performanță și în MRSE din sistemul PIGD în vederea sporirii capacității sistemului judiciar din Moldova de a evalua și monitoriza în detaliu eficiența propriei activități.

Impactul scontat al activităților propuse: Impactul scontat este dublu: îmbunătățirea calității serviciilor oferite de instanțe (la nivel intern, în ceea ce ține de funcționarea instanțelor, și la nivel extern, în ceea ce ține de relația cu justițiabilii), controlând în același timp costurile operaționale ale sistemului judiciar. Aceste eforturi vor contribui la dezvoltarea unui sector mai eficient și mai eficace al justiției, care să fie transparent și să răspundă nevoilor cetățenilor. Ideea este de a îmbunătăți procesele operaționale, schimbul de date și datele empirice pentru a permite accesul mai facil și mai rapid la informații și schimbul lor, și de a dota sălile de judecată cu soluții și echipamente informatice care să corespundă nevoilor justițiabililor. În acest mod, vor fi optimizate resursele de capital și de personal, și va fi eficientizat sistemul judiciar.

Domeniul reformei necesare: SELECTAREA ȘI EVALUAREA JUDECĂTORILOR

Problema: *Selectarea și evaluarea judecătorilor necesită îmbunătățiri în ceea ce privește elaborarea bunelor practici în conformitate cu legislația modificată, inclusiv în ceea ce privește sistemul de gestionare a documentelor și motivarea hotărârilor privind cariera judecătorilor.*

ACTIVITĂȚILE ȘI SUB-ACTIVITĂȚILE PROPUSE

4. Îmbunătățirea sistemului de selectare și evaluare a judecătorilor prin intermediul următoarelor acțiuni:

- 4.1 Finalizarea elaborării și punerea în aplicare a cadrului normativ privind criteriile de selecție și evaluare a judecătorilor, proceduri și politici de transparență.*
- 4.2 Îmbunătățirea activității Colegiului de selecție și carieră a judecătorilor (CSCJ) și a Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor (CEPJ) în conformitate cu planurile de acțiune pentru eficientizare prezentate de către Programul pentru Justiție Transparentă (scrisoarea nr. 175 din 5 martie 2018).*
- 4.3 Optimizarea procedurilor interne ale CSCJ și ale CEPJ prin implementarea unui sistem modern de gestionare a documentelor.*
- 4.4 Îmbunătățirea părții motivaționale a hotărârilor CSM privind numirea/promovarea judecătorilor.*

Impactul scontat al activităților propuse: *Aceste activități vor eficientiza activitatea Colegiului de selecție și a Colegiului de evaluare din cadrul CSM, vor asigura un flux de lucru eficient și transparent, și vor soluționa probleme majore legate de înfăptuirea eficientă a justiției și de răspunderea pe verticală și pe orizontală. Scopul final este de a asigura hotărâri motivate mai bine privind selectarea și promovarea judecătorilor, precum și practici mai echitabile și mai transparente pentru selectarea și promovarea judecătorilor.*

Domeniul reformei necesare: PRACTICILE PRIVIND RĂSPUNDEREA DISCIPLINARĂ A JUDECĂTORILOR

Problema: *Practicile privind răspunderea disciplinară a judecătorilor necesită îmbunătățiri în ceea ce ține de elaborarea procedurilor de lucru în conformitate cu legislația modificată.*

ACTIVITĂȚILE ȘI SUB-ACTIVITĂȚILE PROPUSE

5. Îmbunătățirea activității Inspecției judiciare (IJ) prin intermediul următoarelor acțiuni:

- 5.1 Punerea în aplicare a legilor modificate și a cadrului normativ modificat care se referă la statutul, mandatul și competențele IJ.*
- 5.2 Automatizarea proceselor IJ prin introducerea unui sistem modern de gestionare a documentelor.*
- 5.3 Alocarea bugetelor necesare pentru asigurarea personalului corespunzător (2 posturi suplimentare de inspecți-judecători).*
- 5.4 Instruirea inspectorilor-judecători pentru a le fortifica capacitatea de a identifica și de a investiga abaterile disciplinare comise de judecători, inclusiv de a utiliza datele din PIGD.*

6. Eficientizarea activității Colegiului disciplinar (CD) prin intermediul următoarelor acțiuni:

6.1 Fortificarea capacității instituționale a CD prin stabilirea unor proceduri echitabile, transparente și răspunzătoare în conformitate cu Legea nr. 136 din 19 iulie 2018 pentru modificarea Legii nr. 178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

6.2 Modificarea Regulamentului CSM privind activitatea CD, revizuirea procedurilor interne.

6.3 Automatizarea proceselor CD prin introducerea unui sistem modern de gestionare a documentelor.

6.4 Instruirea membrii CD pentru a le fortifica capacitatea de a examina dosarele disciplinare.

Impactul scontat al activităților propuse: Obiectivul principal este crearea unui mecanism clar și eficient de răspundere disciplinară a judecătorilor, în conformitate cu cerințele Comisiei de la Veneția. La rândul său, acest lucru va contribui la o supraveghere mai bună a activității CSM din partea mass-mediei, a ONG-urilor și a publicului, care vor exercita presiuni asupra CSM pentru ca acesta să fie mai răspunzător la examinarea dosarelor disciplinare.

Domeniul reformei necesare: ETICA JUDICIARĂ

Problema: Comisia de etică judiciară (CEJ) trebuie să fie fortificată pentru a deveni pe deplin funcțională, pentru a-i îmbunătăți capacitatea instituțională de a promova și de a aplica pe deplin standardele de etică judiciară și de a preveni încălcări ale eticii judiciare.

Activitățile și sub-activitățile propuse

7. Eficientizarea activității Comisiei de etică judiciară (CEJ) prin intermediul următoarelor acțiuni:

7.1 Fortificarea capacității instituționale a CEJ prin implementarea unei strategii de comunicare, cu măsuri concrete de familiarizare a judecătorilor cu prevederile codului de etică judiciară și cu rolul și competențele CEJ.

7.2 Fortificarea capacității operaționale a CEJ prin:

7.2.1 dezvoltarea abilităților de a răspunde cererilor de opinii consultative privind problemele de etică, fie verbal, fie în scris;

7.2.2 elaborarea liniilor directoare care vor ajuta CEJ să elaboreze opinii consultative bine argumentate.

7.3 Automatizarea proceselor CEJ prin introducerea unui sistem modern de gestionare a documentelor pentru o funcționare mai eficientă și mai transparentă.

7.4 Instruirea judecătorilor cu privire la chestiuni de comportament și etică prin intermediul unor programe de formare special concepute, inclusiv prin intermediul platformelor electronice de formare.

Impactul scontat al activităților propuse: Aceste activități vor ajuta comisia să emită, atât din oficiu, cât și la cererea judecătorilor, opinii consultative în materie de etică și de comportament așteptat din partea judecător în anumite situații care presupun o dilemă etică. Astfel, comisia va juca un rol important în prevenirea abaterilor etice și disciplinare în rândul judecătorilor. Prin activitățile de informare, judecătorii și publicul larg vor fi familiarizați cu prevederile noului cod de etică judiciară și cu rolul și competențele Comisiei de etică judiciară.